DNTs innspill til Statsbudsjettet 2027 – Energi- og miljøkomiteen

KLD Kap. 1420, post 67 Tilskudd til klima- og natursatsprogrammer

Natursats er en viktig ordning for å støtte kommuner og fylkeskommuner i arbeidet med å ivareta naturmangfold, gjennomføre planvask og å bli arealnøytrale. I 2027 foreslår Regjeringen å slå sammen ordningen med ordningene Klimasats og tilskudd til klimatilpasning, med en total ramme for den nye posten på 133 mill. Dette betyr i realiteten et kutt i midler for å ivareta naturen, da det i 2026 ble bevilget 144,8 mill til natursats alene. DNT mener en slik samlepost må styrkes betydelig for å ivareta støtte til både klima- og naturtiltak.

DNT ber Stortinget:

- *Styrke ordningen med minst 300 millioner til formålet totalt.*

KLD, Kap. 1420, post 78 Tilskudd til friluftslivsformål/friluftsaktivitet

DNT er skuffet over at regjeringen ikke følger opp behovet for økt satsing på lavterskel friluftslivsaktivitet. Tilskuddsordningen støtter friluftsaktiviteter i folks nærnatur og kompetansehevende tiltak som ferskingkurs, friluftsskoler og skolesamarbeid.

Mellom 2016 og 2026 forsvant 22,5 millioner kroner fra ordningen på grunn av manglende prisjustering. Parallelt har flere støtteordninger blitt overført til denne posten. Samlet gjør det at friluftsorganisasjonene er dårligere stilt for å få flere med i aktivitet. Det viser at friluftslivet er underfinansiert, ikke bare i forhold til ambisjonene, men også sett opp mot reelle behov.

Erfaringene fra Friluftslivets år 2025 viste tydelig at økte bevilgninger gir mer aktivitet. I DNT økte antall aktiviteter med over 20 prosent. Investeringer i friluftsliv er et effektivt virkemiddel for å få flere i fysisk aktivitet og inn i meningsfulle fellesskap.

Statsbudsjettet for 2027 gir ikke det løftet som trengs for å nå målene om økt deltakelse i friluftsliv. DNT mener derfor at aktivitetsmidlene må styrkes betydelig.

DNT ber Stortinget:

- *Styrke aktivitetsmidlene med 30 millioner kroner, til 110 millioner kroner, som første ledd i en opptrappingsplan mot 180 millioner kroner innen 2030.*

KLD, Kap. 1420 post 80 Tilskudd til tiltak for villreinvennlig ferdsel av mennesker og KLD, Kap. 1424 post 70/30 Statens villreinfond

DNT har gjennomført mange tiltak for å bedre situasjonen for villreinen, og vi er innstilt på å gjøre mer gjennom regjeringens tiltaksplaner. Det krever kunnskap, samarbeid og ikke minst langsiktig og forutsigbar finansiering. Stortinget har i anmodningsvedtak 785 bedt regjeringen «*sikre gode avbøtande tiltak for frivillig sektor i dei tilfelle merkte stiar eller turisthytter må leggjast ned eller flyttast.*»

Vi er glad for at regjeringen ser behovet for å finansiere villreintiltak, blant annet gjennom styrking av kap. 1420 post 80 og gjennom det statlige villreinfondet. Skal vi klare å opprettholde et godt friluftstilbud i fjellet samtidig som vi bedrer forholdene for villreinen, er dette helt avgjørende.

Omlegging av DNTs rutenett bidrar til å kanalisere ferdselen bort fra sårbare områder og bidrar til mer villreinvennlig ferdsel. Men dette er langsiktig arbeid. Forutsigbar finansiering gjennom bla. tilsagnsfullmakter bidrar til at planlegging og gjennomføring kan sees i sammenheng over flere år. Det sparer antall operasjoner i felt, reduserer behovet for motorferdsel og kostnader.

DNT ber Stortinget:

- *Bemerke at omlegging av rutenettet av merkede stier og turisthytter for å bidra til mer villreinvennlig ferdsel er et langsiktig arbeid som vil trenge forutsigbar finansiering over flere år.*

KLD, Kap. 1420, post 30 Statlig sikring av friluftsområder

Midlene bidrar til et viktig innsatsområde for å utvikle og etablere nye friluftslivsområder, enten ved offentlig erverv eller ved avtale om varig bruksrett. Foreslått bevilgning i 2027 er 14,9 mill., en reduksjon på 8,2 mill. fra 2026. Det er behov for en styrkning av ordningen, ikke reduksjon, for å sikre flere mye brukte friluftslivsområder for allmennheten i hele landet.

Regjeringen har som mål at mer areal i 100-meters beltet langs Oslofjorden som i dag er privatisert eller utilgjengelig for allmennheten, blir tilgjengelig for allmennhetens friluftsliv innen 2030. For å nå dette målet er det avgjørende at tidligere privatisert areal åpnes opp for allmennhetens friluftsliv. Flere attraktive strandeiendommer langs Oslofjorden har de senere årene blitt sikret gjennom ordningen statlig sikring av friluftslivsområder og bidratt til at flere får tilgang til strandsonen uten egen tilgang på en privat eiendom.

I lys av regjeringens forslag til ny tiltaksplan for Oslofjorden med mål om å fremme et aktivt friluftsliv, er det ekstra beklagelig at det kuttes i denne ordningen.

DNT ber Stortinget:

- *Styrke ordningen med minst 50 millioner til formålet totalt.*

KLD, Kap. 1432, post 50 Kulturminnefondet

Kulturminnefondet er et av de mest treffsikre virkemidlene for stimulere til kulturmiljøbevaring, og tilskuddene bidrar til å utløse betydelig egeninnsats og private investeringer. Mellom 5 og 10 % av DNTs 600 hytter er fredete eller verneverdige kulturmiljøer. Når DNTs foreninger tar ansvar for å drifte og vedlikeholde disse bygningene, er de med på å ta vare på samfunnets felles kulturarv og gjøre den tilgjengelig for allmennheten. Å ta godt vare på eksisterende bygninger er også bærekraft i praksis. Det meste av dette arbeidet er frivillig innsats, og det er lite søkbare midler tilgjengelig. Kulturminnefondet har allerede en stor underdekning ift. årlige søknadsbeløp, og et kutt på over 20 millioner betyr at flere kulturmiljøer vil forfalle.

DNT ber Stortinget:

- *Reversere kuttet og prisjustere Kulturminnfondets tilskuddsordning.*

KLD, Kap 1428, post 50 Overføring til klima- og energifondet og ED, Kap. 1825, post 50 Energieffektivisering og –omlegging

Regjeringen tar store grep for å legge til rette for hurtigere og økt fornybarutbygging og kutter samtidig i midler som fremmer energieffektivisering og –sparing. Dermed ender naturen opp som den store taperen. Hvis regjeringen mener alvor med målet om en *miljøvennlig energiforsyning,* trenger vi en energipolitikk som i minst mulig grad bygger ned natur, og i størst mulig grad utnytter energien vi allerede produserer gjennom mer sparing – og effektivisering. Særlig bør en intensivere arbeidet med krav og tilrettelegging for utnytting av spillvarme i industrien. Kuttet til klima- og energifondet på 3,6 milliarder kroner på Klima- og miljøverndepartementets budsjett og kuttet på 200 millioner kroner fra Energidepartementet må reverseres.

DNT ber Stortinget:

- *Reversere kuttet på KLDs budsjett og opprettholde 2026 nivå på totalt 6,6 milliarder kroner.*
- *Reversere kuttet på EDs budsjett på 200 millioner kroner.*